

Metodika hodnocení vzdušného nepřítele

V soudobých podmínkách značně vzrostla důležitost a obtížnost hodnocení nepřítele, zejména vzdušného. Vyplývá to ze skutečnosti, že vzdušné útočné prostředky v důsledku jejich bojových vlastností mohou ovlivnit rozhodující měrou průběh a výsledek války. Hodnocení nepřítele mohou zvládnout jen ti velitelé a štáby, kteří mají rozsáhlé znalosti o nepříteli a o metodice jeho hodnocení a umějí jich využít.

Cíl a místo hodnocení nepřítele

Vojska PVOS jsou určena „podle příslušných ustanovení bojového řádu vojsk PVOS k obraně politických a administrativních center a jiných důležitých objektů nebo prostorů na státním území před úderem vzdušného nepřítele a k zabezpečení rozvinutí ozbrojených sil a mobilizace státu zničením všech vzdušných útočných prostředků, které narušují vzdušný prostor státu“. Tento úkol klade na velení vojskům PVOS vysoké požadavky.

Základem každého velení je rozhodnutí. Přijetí rozhodnutí předchází ve štábu při hodnocení situace náročná práce, jejímž cílem je na základě informací o nepříteli, které jsou k dispozici, najít nejúčelnější činnost vlastních vojsk.

Všeobecným cílem hodnocení nepřítele je určit nejpravděpodobnější činnost, kterou chce nepřítel vést, aby splnil svůj úkol a udal předem nejvýhodnější směr přehrazení. Z takto stanoveného cíle vyplývá místo hodnocení nepřítele (viz obr. 1):

— hodnocení nepřítele umožňuje určit nové úkoly a úkoly, které byly stanoveny, splnit s co nejlepším výsledkem;

— hodnocení nepřítele nemůžeme za-

nedbávat, neboť v tom tkví příčiny špatných rozhodnutí;

— nepřítel hodnotí každý druh vojska na každém velitelském stupni vojsk PVOS a každý, kdo se podílí na přijetí rozhodnutí v závislosti na jeho funkčních povinnostech;

— nepřítel hodnotíme nepřetržitě za války i v míru, při organizování i v průběhu bojové činnosti.

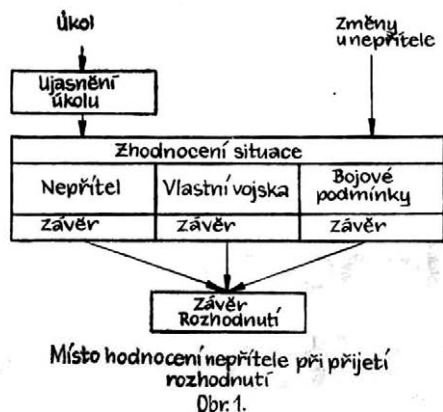
Rozdíly jsou v obsahu a rozsahu hodnocení nepřítele, které mají přímý vztah k hodnocení vlastních vojsk s ohledem na konkrétní bojový úkol.

Požadavky na výsledky hodnocení nepřítele

Vyjdeme-li z cíle a místa hodnocení nepřítele, vyplývají mimořádně velké požadavky na výsledky.

1. Výsledky mají odpovídat **specifičnosti úkolu**, v jehož prospěch nepřítele hodnotíme. Proto budou otázky hodnocení případ od případu různé, což záleží v prvé řadě na:

- charakteru stanoveného úkolu;
- druhu vojska a na stupni velení;
- funkčních povinnostech zúčastněných důstojníků;
- čase, který je k dispozici.

Z toho vyplývá, že hodnotíme **racionálně a záměrně** jen ty informace o nepříteli, které jsou nutné k získání právě potřebných výsledků.

2. Výsledky mají vyjadřovat **nejpravděpodobnější činnost nepřítel**. Od procesu hodnocení nepřítel požadujeme, pokud to zůstává přehledné, analyzovat veškerou možnou činnost nepřítel v různých variantách. S ohledem na požadované informace resp. na informace, které jsou k dispozici, zkoumáme výhody a nevýhody těchto variant najít variantu pro nepřítel „nejvhodnější“.

3. Výsledky mají být **aktuální**. Proto hodnotíme nepřítel jak za války, tak i v míru **nepřetržitě**. Pozorně sledujeme veškeré údaje, které jsou potřebné k určení předpokládané činnosti nepřítel. Jestliže dojde ke změnám, jsou podnětem k přezkoumání výsledků, které byly původně k dispozici.

Hodnocení nepřítel nezačíná až v okamžiku, kdy dostaneme nový úkol. Změny spojené se stanovením úkolů jsou bohužel východiskem k doplnění výsledků, které již byly k dispozici. Takováto praxe odstraní také rozpor mezi normálně velkou potřebou času a malým časovým limitem pro hodnocení nepřítel ve smyslu uvedených požadavků, který vznikne během bojové činnosti.

4. Výsledky mají být připraveny **prakticky** (jednoduše a názorně) s dalším použitím, aby každý zájemce si mohl vybrat rychle a jednoduše to podstatné. To vyžaduje pracovat při hodnocení nepřítel se zobrazením všeho druhu (mapy, schémata, grafy aj.). Takováto zobrazení jsou nejen dobrým informačním podkladem, nýbrž usnadňují současně i analytické práce.

Obtížnost hodnocení nepřítel

Hodnocení nepřítel je bezpochyby nejtěžší částí prací v procesu přijetí rozhodnutí. Příčiny jsou v první řadě tyto:

— Nepřítel hodnotíme z části na základě neúplných, navzájem si odporujících a neaktuálních informací. Nepřítel se snaží, aby své síly, prostředky a svůj úmysl utajil, popřípadě jiný předstíral. V míru pocházejí informace o nepříteli došle vojsku PVOS zpravidla od průzkumných orgánů jiných částí ozbrojených sil a probíhají několikrát cyklem: získání zprávy — analýza — určení — předání dále, takže jsou v nich zahrnuty subjektivně ovlivněné prvky a jejich aktuálnost trpí.

— Manévrovací možnosti vzdušných útočných prostředků jsou mimořádně veliké a těžko postihnutele. Krátká doba přípravy ke startu, velký akční rádius a velká rychlost letu má za následek, že činnost vzdušných útočných sil probíhá velmi rychle a že mohou být vzhledem ke svým technickým vlastnostem použity ve vzdušném prostoru bez omezení.

— Hodnocení nepřítel vyžaduje často analýzy ve strategickém a operačním měřítku. Samo použití jednotlivých vzdušných útočných prostředků může tvořit základ pro strategické rozhodnutí, takže při hodnocení nepřítel bereme v úvahu vedle taktického hlediska i hledisko operační a strategické.

Vzhledem k těmto obtížím požadujeme, aby reálné hodnocení nepřítel připravovaly osoby, jejichž kvalifikace zaručuje:

1. Pevné znalosti nepřítel na taktickém, operačním i strategickém stupni, jakož i připravenost k jejich stálému zdokonalování. Je třeba iniciativně a nepřetržitě shromažďovat, hodnotit a vyvozovat závěry pro vlastní práci ze všech informací.

2. Osvojení si schopnosti vžít se při hodnocení nepřítel do jeho situace; na místě nepřítel na základě konkrétní situace stanovit vojenské úkoly a druh a způsob jejich plnění. Stanovení úkolů předchází obdobně jako u nás zhodnocení situace. Počítáme s nepřítel, který sleduje chytře, lstivě a brutálně své cíle. Každá jeho činnost je diktována snahou postupovat racionálně, při čemž jsou vědomě dodržovány principy (zákon) ozbrojeného zápasu. Myšlení a jednání nepřítel je ovlivňováno celkovým společenským, národním a individuálním vývojem, což vytváří u nepřítel rozdíly v morálním stavu a vojenském mistrovství.

3. Znalosti metodiky hodnocení nepřítelů a schopnost použít ji vhodně v jakékoli situaci. Metodika spočívající na zkušenostech zaručuje v dostatečné míře, že

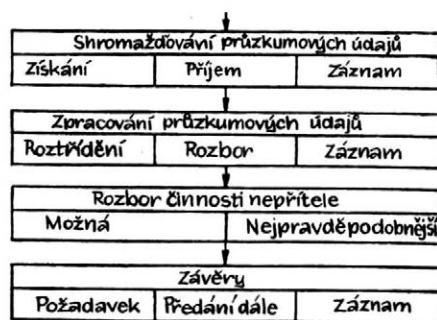
Metodika hodnocení nepřítelů

Metodikou hodnocení nepřítelů rozumíme takový režim hodnocení průzkumových a jiných údajů, který je potřebný k tomu, abychom dosáhli reálného zhodnocení možností nepřítelů a předpovědi jeho nejpravděpodobnější činnosti.

Všeobecně hodnotíme:

- situaci a činnost nepřítelů na zemi;
- všeobecnou charakteristiku činnosti vzdušného nepřítelů;
- uskupení, stav, zásady použití a bojové možnosti vzdušného nepřítelů;
- charakteristiku vzdušných útočných prostředků;
- taktiku vzdušného nepřítelů.

Metodika hodnocení nepřítelů zahrnuje pracovní postup, který znázorňuje obr. 2.

Pracovní postup při hodnocení nepřítelů
Obr. 2.

- sběr průzkumových údajů;
- zpracování průzkumových údajů;
- zhodnocení činnosti nepřítelů v konkrétní situaci;
- vyvození závěrů pro přijetí rozhodnutí.

Sběr průzkumových údajů je stálý proces, který obsahuje získání, příjem a zaznamenání údajů o nepříteli. Jsou to především průzkumové údaje, které přicházejí od nadřazeného, podřízených a sousedních štábů. Kromě toho využíváme údajů i z jiných pramenů, např. z publikací všeho druhu. Jestliže nemohly být požadované údaje opatřeny, mohou být tyto mezery zaplněny vojenskými teore-

tickými pracemi a metodami, např. logickou analýzou apod.

V procesu **zpracování průzkumových údajů** shromážděný materiál uspořádáme, rozebíráme a stanovíme závěry pro jeho další použití.

Rozborem průzkumových údajů sledujeme cíl určit stupeň věrohodnosti, aktuálnosti a úplnosti. Děje se tak na základě údajů o pramenu, data zjištění, srovnání s údaji, které jsou již k dispozici a na základě stupně souladu s principy použití vzdušných prostředků aj.

Výsledkem jsou závěry, které jsou rozhodující pro další použití průzkumových údajů a pro požadavky, popřípadě získání dodatečných údajů.

Zhodnocení činnosti nepřítelů má v každém případě vycházet z cíle hodnocení nepřítelů, popřípadě ze specifické činnosti nepřítelů, který má být přijat. Tak by mohlo přijít v úvahu např. zhodnocení této typické činnosti nepřítelů:

- průzkum systému PVO v míru;
- převádění ozbrojených sil z mírového stavu na válečný;
- uskutečnění hromadných vzdušných úderů;
- ničení cílů na zemi;
- taktika při vzdušném boji;
- metoda průletu pásmy ničení PVO.

Je bezpodmínečně nutné vztahovat činnost vždy v určitém okamžiku na konkrétní podmínky. Takové podmínky mohou být např. nařízený prostor, druh války a podmínky viditelnosti (počasí, denní doba).

Závěry pro přijetí rozhodnutí jsou výsledkem práce, vykonané v procesu hodnocení nepřítelů. Tvoří vedle závěrů z hodnocení vlastních vojsk a bojových podmínek podklad pro přijetí rozhodnutí. Proto má ukázat pravděpodobně silné i slabé stránky nepřítelů stejně, jako první závěry, jak bychom měli použít vlastní vojska, abychom využili slabých stránek nepřítelů a aby silné byly oslabeny:

Závěrem můžeme říci:

Obsah a rozsah všech prací uvnitř jednotlivých pracovních postupů jsou určovány zvláště úkolem, stupněm velení, druhem zbraní, funkčními povinnostmi a časem, který je k dispozici.

K pracím používáme různých pomůcek. Ke sběru a zpracování průzkumových

údajů používáme s výhodou map, grafů a kartoték. Při rozboru činnosti prokazují dobrou službu graficko-analytické modely (grafy). Dají se jednoduše zhotovit, aby byly po ruce a mohly být tak používány všude a kýmkoli. Dovolují hodnotit nejdůležitější operační taktické faktory a sou-

vislosti v jejich celkové mnohotvárnosti, složitosti, spletitosti a dynamice a zabezpečují nakonec i to, že mohou být brány v úvahu i zkušenosti, faktazie a logika toho, kdo hodnotí.

Použití metodiky si ujasníme na konkrétním případě.

Pužití metodiky hodnocení nepřítel

Při přípravě bojové činnosti mají velitelé a štáby vojsk PVOS na všech stupních dva stěžejní úkoly:

1. vytvoření, popřípadě zdokonalení uskupení PVO;

2. plánování použití sil a prostředků vytvořeného uskupení.

Jelikož je uskupení PVO v socialistickém táboře rozvinuto již v míru, soustředí se práce velitelů a štábů především na účelné plánování, použití a jen částečně na zdokonalení uskupení.

Rozhodující částí rozhodnutí pro použití sil a prostředků jsou:

— rozdělení úsilí podle výšek, směrů, pásem ničení a času;

— organizace velení a součinnosti;

— výhodná výchozí situace vojsk k odražení prvního hromadného vzdušného úderu.

Zhodnocení nepřítel musí proto dát především výchozí údaje pro tuto část přijetí rozhodnutí.

V popise metodiky hodnocení nepřítel budeme vycházet z těchto stěžejních otázek.

Použití metodiky hodnocení nepřítel u armády PVOS

Vydeme-li z těchto stěžejních otázek přijetí rozhodnutí, je cílem zhodnocení nepřítel především určení pravděpodobného operačního složení prvního hromadného vzdušného úderu nepřítel na operačním směru armády PVOS.

Operační složení hromadných vzdušných úderů je charakterizováno:

— zámyslem nepřítel;
— uskupením a náletovým počtem vzdušných útočných prostředků, působících na operačním směru armády PVOS;
— rozdělením vzdušných útočných prostředků ve směrech, čarách, výškách a čase;

— náletovou hustotou;
— zabezpečením hromadného vzdušného úderu opatřeními k umlčení PVO na zemi i ve vzduchu stejně jako radiotechnickými opatřeními.

K získání těchto výsledků vyhodnocujeme ze shromážděných a zpracovaných průzkumných údajů:

— uskupení vzdušných útočných prostředků a zabezpečujících prostředků, pokud přicházejí v úvahu pro použití v operačním směru armády PVOS;
— celkový stav (skutečný i schopný použití);

— dislokace (současná i možná), počet a typy vzdušných útočných prostředků na letištích;

— stupeň bojové pohotovosti;
— politickomorální stav a vycvičenost personálu (velitelských stanovišť i létajícího personálu);

— bojové vlastnosti vzdušných prostředků i zabezpečujících prostředků;

— charakteristiky výškové, rychlostní, charakteristiky doletu, útočná výzbroj a výstroj (ničivé zbraně, zaměřovače), zabezpečující výstroj (průzkumné přístroje, navigační přístroje, rušící přístroje);

— charakteristika činnosti;
— náletové modely, které jsou k dispozici;

— názory na principy použití nepřátelských vzdušných, útočných prostředků (nahromadění, překvapení aj.) a jejich použití v rámci operačně taktického složení hromadných vzdušných úderů (typické cíle, časový průběh, tendence členění do výšky, použití zabezpečovacích prostředků atd.);

— praktický průběh hromadného vzdušného úderu v konkrétní situaci (manévry NATO, izraelská agrese, válka USA proti VDR), Laosu, Kambodži a Jižnímu Vietnamu).

Kromě průzkumných údajů bereme při hodnocení nepřítel v úvahu i některé údaje z oblasti vlastních vojsk a bojových podmínek. Týká se to především těchto:

— objekty na zemi, na něž by na operačním směru armády PVOS mohl nepřítel vést úder (počet, stanoviště, stupeň pohyblivosti, rozměry, kontrastnost, odolnost proti účinkům ničivých zbraní nepřítel a jeho zabezpečujících prostředků);

— systém PVO, který by nepřítel při náletu na cíl musel překonat (počet, typ,

stanoviště, počet působení a jejich pravděpodobnost ničení];

— vojenskogeografické podmínky.

Na základě těchto údajů můžeme nyní rozebrat varianty použití nepřítele, především za pomoci grafických modelů.

Při rozhovoru vycházíme z kritérií použití, které se mají vztahovat jak na celkové použití, tak i na jednotlivé fáze použití. Např. by pro nepřítele mohly hrát roli tato operačně taktická kritéria:

— v zájmu získání převahy v jaderných zbraních a nadvlády ve vzduchu je třeba se zahájením války ničit nejdříve ty objekty, jejichž ničivá síla by byla s to vyloučit operace pozemních ozbrojených sil NATO;

— úkol má být plněn s nejmenším použitím sil a ztráty vzdušných útočných prostředků na zemi i ve vzduchu stejně jako počet vzdušných útočných prostředků k přímému ničení cílů mají být co nejmenší;

— úkoly mají být plněny bez rizika.

Výsledkem rozboru jsou možné (nejpravděpodobnější) varianty použití operačního složení hromadného vzdušného úderu. Závěry, které můžeme z toho vyvodit musíme dát odpověď např. na tyto otázky:

o nepříteli

— hlavní operační směry nepřítele (ve vzduchu, na zemi) na operačním směru

armády PVOS a kde jsou snad pro něho nejdůležitější cíle (zejména pro údery jadernými zbraněmi);

— jaký je stav příprav k agresii u nepřítele, působícího na směr armády PVOS (techniky, osob);

— které budou hlavní, popřípadě vedlejší náletové směry;

— může-li se na nich vytvořit těžiště pro průlom PVO a kolik jich může být a kde budou s největší pravděpodobností ležet;

— jak se změní náletové počty při pronikání do hloubky;

— v jakých výškách mají být vzdušné útočné prostředky vůbec, popřípadě přednostně ničeny, a zda je to různé po směrech nebo po čarách a podle času;

— jak dlouho se budou vzdušné útočné prostředky během vzdušného úderu zdržovat v systému PVO (průlet tam a zpět) a zda budou nálety nepřetržité nebo s časovým přerušením, rovnoměrné nebo s nerovnoměrnou intenzitou;

— jakými zabezpečujícími opatřeními se bude snažit vzdušný nepřítel zajistit vzdušný útok, která z nich budou zvlášť účinná, kde a kdy je můžeme v první řadě očekávat;

o vlastních vojskách

— závěry a doporučení o použití vlastních vojsk, které můžeme vyvodit z předcházejícího bodu.

Použití metodiky hodnocení nepřítele u divize PVOS a útvaru PVOS

Při hodnocení nepřítele na těchto dvou stupních je mnoho společných bodů. Proto je účelné vyložit příslušnou metodiku hodnocení pro oba stupně velení v základní formě. Rozdíly jsou v praxi možné a jsou důvodem k upřesnění uváděného příkladu. V každém případě důsledně vycházíme ze specifčnosti přijetí rozhodnutí, v jehož zájmu se zhodnocení nepřítele připravuje.

Rozhodnutí jsou jak známo značně různorodá. Nemůžeme proto v tomto článku popisovat všechny možné varianty rozhod-

nutí. Zkušenosti ukazují, že každé variantě rozhodnutí více méně vyhovíme, jestliže jako výsledek zhodnocení nepřítele určíme tuto pravděpodobnou činnost nepřítele:

— operační složení prvního hromadného vzdušného úderu nepřítele na náletovém směru divize (útvaru) PVOS;

— taktické způsoby použití malých skupin letounů nepřítele k dosažení prostorů cílů, k průzkumu a k ničení cílů;

— taktické způsoby sil k vedení „skryté války“.

Zhodnocení operačního složení hromadných vzdušných úderů nepřítele

Možné (nejpravděpodobnější) varianty operačního složení hromadných vzdušných úderů dostává divize (útvar) PVOS od nadřízeného štábu ve formě operačních náletových modelů. Představují obvykle výtah z varianty úderů nepřítele v operačním měřítku na směr armády

PVOS, popřípadě divize PVOS a analogicky podle toho obsahují:

— zámysl nepřítele;

— uskupení a náletové počty vzdušných útočných prostředků na náletovém směru divize (útvaru) PVOS;

— rozdělení vzdušných útočných pro-

středků po směrech, podle výšek a podle času;

— zabezpečení náletu vzdušných útočných prostředků.

Tyto informace je třeba pečlivě zhodnotit s cílem zpracovat podle nich závěry pro přijetí rozhodnutí. Tyto závěry např. dávají odpověď na tyto otázky:

o nepříteli:

— je divize (útvary) PVOS na hlavním nebo vedlejším náletovém směru nepřítel a které cíle pro nepřítel asi leží v prostoru činnosti (útvary) PVO, zejména též pro použití jaderných zbraní;

— jaký je stav příprav k agresi u nepřítel, který musí být očekáván v prostoru činnosti divize (útvary) PVO (techniky, osoby);

— zda můžeme očekávat, že vzdušné útočné prostředky budou rovnoměrně rozděleny v celé šíři prostoru bojové divize (útvary) PVOS, nebo že se vytvoří zvlášť ohrožené směry;

— v jakých výškách bude třeba asi vzdušné útočné prostředky ničit, které výšky budou převládat a zda to bude platit pro všechny směry;

— jak dlouho se budou vzdušné útočné prostředky při průletu v různých výškách, popřípadě při průzkumu a ničení cílů zdržovat v prostoru bojové činnosti divize (útvary) PVOS;

— zda můžeme očekávat nepetržitelné nálety, nebo zda budou časově rozloženy a jak dlouho budou trvat;

— jakými zabezpečovacími opatřeními bude nepřítel podporovat akce svých vzdušných prostředků v prostoru činnosti divize (útvary) PVO, kde a kdy jich může použít a které z nich budou zvlášť účinné;

o vlastních vojskách:

— závěry a doporučení o použití vlastních vojsk, které můžeme vyvodit z předcházejícího bodu.

Zhodnocení taktických způsobů použití malých skupin letounů nepřítel

Práce na zhodnocení nepřítel s cílem zjistit taktické způsoby vzdušného nepřítel plníme v plném rozsahu a při dodržení vpředu uvedeného pracovního postupu. Východiskem je úkol plněný v daných podmínkách. Podmínky jsou v podstatě tyto:

— nařízený prostor činnosti (čára, úsek);

— druh války;

— podmínky viditelnosti (počasí, denní doba);

— doba činnosti (na začátku války, v průběhu války);

— nařízený stupeň bojové pohotovosti;

— čas, který je k dispozici až do vyhlášení rozhodnutí;

— závěry ze zhodnocení modelů hromadných úderů aj.

V závislosti na podstatném obsahu rozhodnutí a s ohledem na tyto podmínky budou varianty taktických způsobů obsahovat:

— průběh trati letu;

— profily a režimy letu;

— velikost a složení bojových sestav;

— manévry při střetnutí s PVO (změny trati letu, profil a režim letu, stejně jako změny bojových sestav);

Požadujeme, aby varianty taktických způsobů použití byly hodnoceny zvlášť

pro taktické způsoby k dosažení prostorů cílů, k průzkumu i k ničení cílů.

Z údajů, které byly shromážděny a zpracovány vybíráme jen ty, které jsou potřebné pro určení taktických způsobů.

Mezi ně počítáme především tyto:

a) údaje o uskupení, z nichž můžeme očekávat vzdušné útočné prostředky jako:

— poloha letišť, typy vzdušných útočných a zabezpečovacích prostředků, které jsou na nich k dispozici;

— politickomorální stav a vycvičenost osádky a řídicích orgánů;

b) údaje o bojových vlastnostech vzdušných útočných a zabezpečovacích prostředků jako:

— výškové a rychlostní charakteristiky;

— dolet;

— schopnost manévrování;

— útočná výzbroj a výstroj (ničivé zbraně, zaměřovače);

— zabezpečovací výstroj (průzkumné přístroje, navigační a rušící výstroj);

— efektivní (účinná) odrazová plocha;

c) údaje o charakteru činnosti jako:

— modely hromadných úderů, které jsou k dispozici a z nich vyvozené závěry;

— názory na principy použití vzdušných útočných prostředků a na použití malých skupin letounů;

— praktický průběh taktických způsobů použití v konkrétních podmínkách.

Z oblasti vlastních vojsk a bojových podmínek dbáme při hodnocení nepřítelů na tyto údaje:

— síly a prostředky PVO, s nimiž se nepřítel setká v prostoru činnosti divize (útvary) PVOS (vlastní útvar a pokud známe i sousední útvary) a jejich nejdůležitější bojové vlastnosti (výchozí údaje, počet a pravděpodobnost zničení);

— nejdůležitější charakteristiky možného cíle vzdušných útočných prostředků (vlastní útvar nebo chráněné objekty), jako např. stupeň pohyblivosti, rozměry a kontrastnost;

— vojenskogeografické podmínky, zvláště členitost terénu, podmínky pro orientaci a konkrétní poměry, pokud se týče viditelnosti v prostoru činnosti divize (útvary) PVOS.

Možné (nejpravděpodobnější) taktické způsoby použití prostředků nepřítelů zjišťujeme na základě jmenovaných údajů a sice zvláště:

— taktické způsoby použití k dosažení prostorů cílů v rámci hromadných vzdušných úderů (modely hromadných úderů) a mimo rámec hromadných vzdušných úderů (na vedlejších směrech při hromadných úderech nebo během rušivé činnosti);

— taktické způsoby použití průzkumu a ničení cílů.

Základ analýzy tvoří opět operačně taktická kritéria jako např.:

— při hromadných náletech se taktické způsoby použití nevymykají z rámce operačního složení vzdušných úderů a jsou podřízeny operačnímu zámyslu;

— nutnost a možnost použití složitých taktických způsobů závisí nepřímě na stupni nahromadění náletů, neboť čím větší je stupeň nahromadění, tím menší jsou nutnost a možnosti a naopak;

— průběh trati letu, profil letu, režim letu a bojové sestavy jsou plánovány předem, takže jejich změny (manévry) budou především důsledkem neúplných informací o systému PVO (zejména o situaci stíhacích leteckých sil ve vzduchu) a dojde k nim jen tehdy, když nepřítel během letu zjistí a zhodnotí, že činnost vojsk PVO představuje pro něho vážné nebezpečí.

V prostoru cílů se bude nepřítel snažit zdržet jen krátký čas a splnit úkoly buď z malých výšek, nebo se silným zajištěním.

Zjištěné možné (nejpravděpodobnější) taktické způsoby použití tvoří podklad pro zpracování závěrů, které potřebujeme pro přijetí rozhodnutí.

Závěry, které můžeme získat zhodnocením taktických způsobů použití nepřítelů, odpovídají na tyto otázky:

1. Z taktických způsobů k dosažení prostorů cílů

o nepříteli

— které úseky prostorů bojové činnosti se zvláště hodí pro trati letu, jak jsou široké a jaký je jejich charakteristický průběh;

— jak daleko by mohl nepřítel uvnitř určitých úseků letět v blízkosti země a kde se mohou vyskytnout typické změny profilu letu;

— jaké rychlosti letu můžeme v určitých výškách očekávat;

— jaké bojové sestavy budou typické, jaká bude jejich velikost a tvar, kdy by musely mít své místo úderné a zabezpečovací síly (umličovací skupiny, krycí skupiny, demonstrační skupiny, nosiče rušičů), jaké vzdálenosti mezi nimi by směly být atd.;

— kdy můžeme očekávat činnost rádiových a radiolokačních protipatření a jak účinnou;

— jaký manévry očekáváme v případě změny kursu, profilu a režimu letu jednotlivých skupin bojové sestavy, aby se nepřítel vyhnul PVO, popřípadě zmenšil její účinnost;

o vlastních vojskách — závěry

2. Z taktických způsobů k průzkumu a ničení cílů

o nepříteli

— které prvky cíle, zda stacionární nebo pohyblivé bude nepřítel přednostně volit;

— jaké ničivé (průzkumné) prostředky můžeme očekávat;

— zda ničení cíle bude předcházet průzkumu;

— jaký manévry k průzkumu nebo ničení cíle můžeme očekávat od úderných a zabezpečovacích skupin (směr, výška, rychlost, bojová sestava);

o vlastních vojskách — závěry

Zhodnocení taktických způsobů sil k vedení „skryté války“

Také zde vycházíme z hlavního obsahu rozhodnutí a z uvedených podmínek. Kromě toho mnohostrannost tohoto problému nutí k tomu, aby před začátkem prací byly vyjasněny ještě tyto otázky:

- pro které síly „skryté války“ je nutné zjistit taktické způsoby (speciální skupiny, pátrací skupiny, agenturní skupiny);

- které plnění úkolů tvoří základ taktických způsobů (teror, sabotáže, průzkum, navádění letounů, propaganda, ozbrojené akce aj.).

Taktické způsoby všeobecně obsahují:

- zámysl nepřítel pro použití sil „skryté války“;

- jejich možná síla a výzbroj (výstroj);

- očekávané místo použití;

- očekávaná doba použití;

- očekávané metody použití.

Další zhodnocení situace probíhá vzhledem k tomu značně diferencovaně.

Příklad vychází z předpokladu, že máme zjistit taktické způsoby pro speciální skupiny, které by měly vést ozbrojené akce proti objektům útvaru. V tomto případě hodnotíme ze shromážděných a zpracovaných útvarů tyto:

- možné složení a síla speciálních skupin, jejich morálně politický stav a vyčlenění;

- bojové vlastnosti dopravovaných zbraní (jaderné, chemické, bakteriologické a konvenční) a zabezpečovacích prostředků (dopravní letouny a vrtulníky atd.);

- charakteristika činnosti, jako operační náletové modely, které jsou k dispozici a z nich vyvozené závěry;

- názory na principy použití speciálních skupin;

- praktické použití taktických způsobů

speciálními skupinami v různých podmínkách.

Kromě toho hodnotíme i údaje z jiných oblastí, např.:

- jaké jsou objekty útvaru, proti nimž můžeme očekávat použití speciálních skupin (stacionární nebo pohyblivé, důležité prvky bojové sestavy, odolnost těchto prvků proti zbraním speciálních skupin);

- vojenskogeografické podmínky (roční a denní dobu, terénní podmínky, počasí).

Při analýze možných taktických způsobů speciálních skupin přihlížíme např. k těmto kritériím:

- akce speciálních skupin proti objektu PVO má být vedena tak včas a tak účinně, aby mohla přispět k zabezpečení činnosti vzdušných útočných prostředků v předpokládaném čase;

- akce speciálních skupin bude směřovat proti prvkům, na jejichž funkci závisí v první řadě funkční způsobilost celého objektu;

- speciální skupiny chtějí připravit a splnit svoji akci pokud možno nepozorovaně, a proto se snaží zabránit styku se zabezpečovacími silami.

K nejpravděpodobnějším taktickým způsobům speciálních skupin bychom mohli vyvodit tyto závěry:

o nepříteli

- který prvek bojové sestavy je nejvíce ohrožen;

- jak silné musí být síly a jakou výzbroj by měly vzít s sebou;

- z kterého směru by se mohly tyto síly nejvhodněji přiblížit a jak daleko by se musely přiblížit;

- jakou metodu použití máme očekávat (nástraha, přepad);

- v které době máme s akcí počítat;

o vlastních vojácích — závěry

Metodika hodnocení nepřítelů je vodítkem pro práci velitelů a štábů vojsk PVOS. Její plné zvládnutí předpokládá především konkrétní znalosti o silách, prostředcích a činnosti nepřítelů. Z toho vyplývá úkol velitelů a štábů všech druhů zbraní a všech velitelských stupňů stále zdokonalovat své znalosti o nepříteli a stále znovu cvičit jeho hodnocení.

Teprve při práci na konkrétním předmětu se naučí velitelé a štáby hodnocení nepřítelů a budou s to vyvodit správné závěry pro použití vlastních vojsk.

Upraveno z tisku NDR